

Pla d'estudis 1992
Llicenciatura en Ciències Polítiques i de l'Administració

21112 - POLÍTICA COMPARADA II
(6 crèdits)

Professor: Josep M. Sanahuja

2n quadrimestre

Curs 1998/99

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTIQUES I DE SOCIOLOGIA

Llicenciatura de Ciències Polítiques i de l'Administració

Curs: 1998-1999

POLITICA COMPARADA II

Codi: 21.112

Nombre de crèdits: 6

2on Semestre

Professor: Dr. Josep Mª Sanahuja i Bonfill

OBJECTIUS

L'assignatura té com a objectiu l'estudi dels diversos sistemes polítics del món actual, exclosos els de l'Europa Occidental ja vistos a Política Comparada I. Des d'aquesta perspectiva la matèria és d'una amplitud extraordinària i excedeix, de llarg, les possibilitats d'un curs acadèmic quadrimestral. El programa que es presenta té un caràcter obert i no pretén un anàlisi exhaustiu dels sistemes polítics sinó oferir una visió global i comparativa dels mateixos. S'han escollit tres àrees de fora d'Europa de importància estratègica per la vida política actual. En primer lloc, el model presidencialista i federal dels EUA, en aquest cas l'estudi s'iniciarà amb una breu introducció sobre l'evolució política i constitucional, seguint amb l'anàlisi de les institucions polítiques més importants i l'estudi de la vida política actual. En segon lloc, els sistemes polítics d'Amèrica Llatina. En aquest cas no s'analitzarà cap règim concret sinó les característiques generals i comunes d'aquesta àrea, amb especial incidència en l'actual problemàtica social i política d'aquesta regió del món i incidint en l'anàlisi comparatiu dels diversos països de la regió. En tercer lloc, es procedirà a un anàlisi a nivell introductor dels sistemes polítics de l'Àfrica Sub-sahariana o Àfrica negra, com a forma per introduir-nos en les problemàtiques polítiques i socials dels països sub-desenvolupats; en aquest cas també es procedirà a l'anàlisi de les característiques generals i comunes d'aquesta àrea.

TEMARI

TEMA 1.-EL SISTEMA POLÍTIC DELS ESTATS UNITS.

La Revolució Nordamericana. La Constitució de 1789. Les grans etapes de la història política i constitucional. Les Institucions Polítiques nord-americanes. El poder executiu: El President. El poder legislatiu: El Congrés. El sistema judicial. La distribució territorial del poder: l'Estat Federal. Els partits polítics nord-americans, eleccions i vida política

TEMA 2.- ELS SISTEMES POLÍTICS D'AMÈRICA LLATINA

El llegat històric. Oligarquies, caciquismes i cabdillismes. Desenvolupament econòmic i modernització: les economies agro-minero exportadores (1870-1930). L'impacte del liberalisme. Revoltes i revolucions: la revolució mexicana. La crisi de 1929 i els seus efectes: canvis econòmics, socials i polítics. Els règims i els moviments populistes. L'era de les revolucions: la revolució cubana i la seva influència. Les dictadures militars. Les transicions a la democràcia a la dècada de 1990. Problemes actuals de consolidació de la democràcia. Introducció a l'estudi de les institucions polítiques comparades. Els actors polítics i socials. Partits polítics i sistemes de partits.

TEMA 3.- ELS SISTEMES POLÍTICS DE L'ÀFRICA NEGRA.

L'herència colonial i els diversos models de descolonització. Els règims polítics en l'etapa post-colonial: neo-colonialisme i guerra freda. La falta de tradició democràtica i l'impacte del militarisme. El tribalisme, l'etnicitat i la difícil consolidació de l'Estat. Les recents transicions a la democràcia i les seves dificultats de consolidació. Tendències al centralisme i a la personificació del poder. Del sistema de partit únic al pluralisme moderat.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

No existeix cap manual o tractat que cobreixi la totalitat de la matèria, per tant, especificarem la bibliografia per cada part del programa.

TEMA 1: ESTATS UNITS

EDWARDS, D.V.: *The American Political Experience. An introduction to government.* New Jersey, Prentice Hall. Englewood Cliffs, 1988.

FERRANDO BADIA, J.: *Regímenes políticos actuales*, Madrid, Tecnos, 1996. (capítol referent als EUA).

OLTRA, J.: *América para los no americanos. Introducción al estudio de las instituciones políticas de los Estados Unidos.*, Barcelona, EUB, 1996.

TOINET, M.F.: *Le system politique des Etats-Unis*, Paris, P.U.F., 1990.

WATSON, R.A.: *Democracia Americana. Logros y perspectivas*, México, Editorial Limusa, 1989.

TEMA 2: AMÈRICA LLATINA

COLOMER VIADEL, A.: **Introducción al constitucionalismo iberoamericano**. Madrid, Ediciones de Cultura Hispánica, 1990.

LAMBERT, J.; GANDOLFI, A.: **Le systeme politique d'Amerique Latine**. Paris. P.U.F., 1987.

MALAMUD, C.: **América Latina, siglo XX. La búsqueda de la democracia**. Madrid. Síntesis, 1992.

TOURAINÉ, A.: **América Latina. Política y Sociedad**. Madrid. Espasa Calpe, 1989.

TEMA 3: ÀFRICA NEGRA

ALIBERT, J.: **Afrique contemporaine. Trente années d'Afrique**, Paris, La Documentation Française, 1995.

COUTROT, T. i HUSSON, M.: **Les destins du tiers monde. Analyses, bilan et perspectives**, Paris, Nathan, 1993.

BISELL, R.E. i RADU, M.E.: **Africa in the Post-Decolonization Era**, New Brunswick (USA), Transaction Books, 1984.

GORDON, A.A. i GORDON, D.L.: **Understanding Contemporary Africa**, Londres, Lynn Rienner Publishers. Boulder R, 1992.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

TEMA 1: ESTATS UNITS

CORWIN, E.S.: **La Constitución de los EE.UU. y su significado actual**, Buenos Aires, Editorial Frontera, 1978.

HOFSTADTER, R.: **La tradición política americana**, Barcelona, seix Barral, 1966.

MILKIS, S.M.: **The president and the parties. The transformation of the American Party System since New Deal**, New York, Oxford University Press, 1993.

SIGMUND, P.E. i ROIZ, J. (comp.): **Poder, Sociedad y Estado en U.S.A.**, Barcelona, Teide, 1985.

TEMA 2: AMÈRICA LLATINA

CASTAÑEDA, J.G.: **La utopía desarmada**. Barcelona, Ariel, 1995.

ALCANTARA, M: **Sistemas Políticos de América Latina**. (2 vol.). Madrid. Tecnos, 1989-90.

BETHELL, L. (ed.): **Historia de América Latina**. (vols. 9,10,11 y 12). Barcelona, Crítica, 1992-1997

CARDOSO, F.H.; FALETT, E.: **Dependencia y desarrollo en América Latina**. México, Siglo XX, 1969.

GALEANO, e.: **Las venas abiertas de América Latina**. Madrid, Siglo XXI, 1996.

LOPEZ GUERRA, L.; AGUIAR DE LUQUE, L: **Las constituciones de Iberoamérica**. Madrid. C.E.C., 1992.

O'DONNELL, G.; SCHMITTER, P.C. i WHITEHEAD, L. (comp.): **Transiciones desde un gobierno autoritario**, (4 volums.), Buenos Aires, Paidós, 1988.

ROUQUIE, A: **Extremo occidente. Introducción a América Latina**. Buenos Aires. Emece, 1990.

VAYSSIÈRE, P.: **Les révolutions d'Amérique latine**. Paris, Éditions du Seuil, 1991.

TEMA 3: ÀFRICA

AA.VV.: **L'Etat en Afrique: indigénisations et modernités**, Paris, Cahier du Gemdev, 1996.

ELLA, J-M.: **L'Afrique**, Paris, L'Harmattan, 1994.

PERRET, T.: **Afrique, voyage en démocratie**, Paris, L'Harmattan, 1994.

WILLIAM ZARTMAN, I.: **Collapsed States. The Desintegration and Restoration of the Legitimate Authority**, Londres, Lynn Rienner Publishers. Boulder, 1995.

També són útils, tant pel seguiment de la l'evolució política i de la problemàtica dels diversos països estudiats com per a la realització del treball de curs, la lectura de revistes com **Le Monde Diplomatique** (en edició castellana o francesa), **Nesweek**, **Time**, **Le Nouvel Observateur**, **Le Courrier Internationale**, **The Economist** entre d'altres, o bé revistes d'àmbit regional com: **América Latina Hoy**, **Latin American Perspectives**, **Estudios Centroamericanos (ECA)**, **Revista Mexicana de Sociología**, **Síntesis** o **Jeune Afrique**. Per a la realització del treball són útils els anuaris d'enciclopèdies de qualitat com per exemple la **Britànica**, l'**Universalis** o l'**Espasa Calpe**, així com reculls documentals entre els que destaquen:

AA.VV.: **El Estado del Mundo**. Madrid. Akal (hi han edicions anuals actualitzades d'aquesta útil obra que recopila la vida política de tots els països del món).

Keesing's Contemporary Archives (publicació mensual amb índexs semestral i anuals molt complets on hi trobareu dades referents a resultats electorals, crisis i canvis de govern, política exterior i interior, etc., de tots els països del món i organitzacions internacionals).

Totes aquestes publicacions es troben a la Biblioteca de Ciències Socials i a la de la Facultat de Ciències de la Comunicació, o a l'Hemerotèca de la mateixa facultat.

AVALUACIO

L'alumne podrà escollir entre presentar-se a l'examen final de la matèria continguda al programa o fer un treball sobre un aspecte concret d'un sistema polític, o d'un anàlisi comparatiu entre dos o més sistemes polítics dels inclosos al programa. Els alumnes que escullin la segona modalitat tindran que comunicar el tema triat al professor i rebre el vist-i-plau (data màxima per comunicar-ho i rebre el vist-i-plau, el 31 de març). L'extensió del treball, sense contar els annexes documentals, serà de 30 pàgines mínim, format DIN-A-4 a doble espai (30 línies per pàgina), i la data màxima de presentació serà l'últim dia de classe. Altres consideracions més concretes sobre l'estructura i el contingut del treball seran expressades a classe. L'assessorament i altres consultes sobre la realització del treball seran ateses a les hores de tutories, al despatx del professor.